

Γαλλία: Ο πόλεμος των Κόσμων

Τα γαλλικά μπανλιέ εξεγείρονται περιοδικά ενάντια στην αστυνομική βία κάθε πέντε με δέκα χρόνια. Το 2005 έγινε μια από τις μεγαλύτερες τέτοιες εξεγέρσεις. Ήμουν εκεί και είχα γράψει το ακόλουθο κείμενο για την εφημερίδα «Βαβυλωνία». Ελάχιστά σημεία θα άλλαζα. Συνδυάζει το επιτόπιο ρεπορτάζ με την ανάλυση. Μας προσφέρει έτσι μια σειρά από χρήσιμες διευκρινίσεις αλλά και μια βάση για να δούμε αυτό που συμβαίνει σε προοπτική: να σταματήσουμε επιτέλους να εκπλησσόμαστε κάθε φορά τόσο πολύ ή και να σχολιάζουμε τις ειδήσεις εν κενώ. Είναι εντυπωσιακό το πόσο ορισμένα πράγματα αρνούνται να αλλάξουν, αμφισβητώντας τα αφηγήματα της προόδου. Εν συντομία, θα λέγαμε μάλλον με τη σημερινή ορολογία ότι οι γαλλικές πόλεις υπνωτήρια είναι ένα θραύσμα του παγκόσμιου Νότου μέσα στην καρδιά της γαλλικής μητρόπολης. Από τη σκοπιά αυτή, έχουμε πολλά να μάθουμε από τις εξεγέρσεις τους. Μια ποιοτική διαφορά που μπορούμε να σημειώσουμε σε σχέση με το 2005 βρίσκεται στη στάση και τις δυνατότητες παρέμβασης της γαλλικής αριστεράς. Θα άλλαζαν επιτέλους τα πράγματα, αν βλέπαμε μια σύγκλιση ανάμεσα στις εξεγέρσεις των προαστίων και το ανταγωνιστικό κοινωνικό κίνημα που εδώ και χρόνια μάχεται στους δρόμους της Γαλλίας.

Τον πόλεμο των κόσμων εσείς θελήσατε και να'τος

Μα τι, μα τι περιμένουμε για να σκορπίσουμε φωτιά;

Μα τι περιμένουμε για να βγούμε απ' τους κανόνες του παιχνιδιού;

(από γαλλικό τραγούδι Ραπ, NTM, 1995)

Το Παρίσι είναι μια πόλη στην οποία ο ταξικός χαρακτήρας της κοινωνίας έχει εντυπωθεί ανεξίτηλα στο πέρασμα του χρόνου. Είναι μια πόλη φρούριο, μια πόλη με όρια σαφή, ορισμένα από τα ψηλά τείχη του αυτοκινητόδρομου. Εγώ μένω στα σύνορα, στις παρυφές, στις πύλες, και η περιοχή μου άλλωστε έχει αυτό το όνομα: πύλη του Clichy. Με το που περνάς την πύλη, όσο κι αν φαίνεται παράξενο, μπαίνεις σ' έναν κόσμο διαφορετικό. Αλλάζουν τα σημάδια της πόλης, όπως αλλάζουν και τα χρώματα και οι ήχοι του κόσμου. Όταν περπατάς στο Παρίσι, διαπιστώνεις πως η περιοχή ορίζεται από μνημεία. Κοιτώντας δεξιά κι αριστερά μπορείς να δεις από μακριά τη Sacré-Coeur, τον πύργο Montparnasse ή τον πύργο του Eiffel. Με το που αλλάζεις πλευρά, ο τόπος ορίζεται από τους πύργους των τειχών, από τις καμινάδες των εργοστασίων. Αυτή είναι η μία αλλαγή. Η άλλη αφορά

τον κόσμο εντός και εκτός τειχών.

Εντός των τειχών είσαι στο Παρίσι του τουριστικού οδηγού· μικρές μπρασερί σε κάθε γωνία, όπου πίνουν τον καφέ και την μπύρα τους ανέμελοι ερωτευμένοι, τρώνε μεσημεριανό πολυάσχολοι επιχειρηματίες και συζητάνε για τον Sartre κοσμοπολίτες διανοούμενοι με υπαρξιακά προβλήματα. Βγαίνοντας από την πύλη, βλέπεις αντιθέτως πολυάριθμα μικροσκοπικά αραβικά bazar και στην πόρτα του καθενός δυο-τρεις φίλους, και μετά βλέπεις τη Sonacotra με τους αφρικανούς μετανάστες που, όταν ο καιρός είναι καλός, ψήνουν καλαμπόκι στη μικρή αυλή, είκοσι, τριάντα, πενήντα άτομα κάθε φορά, και που η διασκέδασή τους είναι να παίρνουν αέρα κάτω από το σπίτι. Κι ύστερα είναι τα ταξιδιωτικά γραφεία, τα ειδικευμένα στα ταξίδια μόνο στο Μαρόκο και την Αλγερία· τα τηλεφωνικά κέντρα με χαμηλές τιμές για το εξωτερικό· τα μπακάλικά με προϊόντα από τη Σενεγάλη και τη Γουαδελούπη. Και τα κρεοπωλεία, που στη γειτονιά μου είναι μόνο halal, δηλαδή με κρέατα επιλεγμένα και σφαγμένα με βάση το μουσουλμανικό τυπικό.

Αυτός είναι ο κόσμος που πολιορκεί την πόλη, που περιμένει ακόμη στις πύλες με την ελπίδα πως μπορεί αύριο να τις περάσει, ή και με την ικανοποίηση πως έχει αυτή την ελπίδα. Στην Porte de Clichy, δεν είναι τόσο άσχημα. Ήταν βέβαια μια νύχτα που σε πηγαδάκια ήταν μαζεμένα καμιά τριανταριά από τα παιδιά με τις κουκούλες, αλλά εδώ υπάρχει κοινωνικός ιστός, οι φίλοι στις πόρτες των bazar ξέρουν πολύ καλά τι γίνεται στη γειτονιά που παρατηρούν όλη τη μέρα εδώ και χρόνια, μίλησαν στους γονείς κι αυτοί μάζεψαν τα παιδιά τους.

Όχι, το μπανλιέ για το οποίο μιλάμε αυτές τις μέρες δεν είναι εδώ. Πρέπει να πας μακρύτερα, πρέπει να πας τουλάχιστον εκεί που δεν υπάρχει πια μετρό, εκεί όπου η πολιορκία της πόλης είναι μια ξεχασμένη ιστορία. Πάμε μια βόλτα στο Saint Denis. Εκεί το τοπίο είναι διαφορετικό. Υπάρχουν μέρη όπου μπορείς να περπατάς για μια ώρα και να μη συναντήσεις τίποτε, τίποτε παρεκτός αποθήκες, εγκαταλελειμμένες βιοτεχνίες, ξεχασμένα εργοστάσια κι ούτε έναν άνθρωπο. Τους ανθρώπους τους μαντεύεις από μακριά. Στον ορίζοντα της νεκρής ζώνης όπου βρίσκεσαι, υπάρχουν τώρα καινούρια σημάδια. Τεράστια συγκροτήματα κατοικιών στη μέση του τίποτα, αντικατοπτρισμοί στην έρημο κι είναι δύσκολο να πιστέψεις ότι υπάρχουν κι ότι είναι άνθρωποι που μένουν εκεί. Κι όμως, μένουν.

Ας πάμε λίγο πιο κοντά. Ας κάνουμε μια βόλτα στο Clichy-sous-bois, εκεί όπου ξεκίνησαν όλα. Όπως πάντα, η πραγματικότητα δεν έχει μεγάλη σχέση με τη φαντασία. Κατεβαίνοντας στον σταθμό του Raincy, μετά τα τόσα που έχουμε δει κι ακούσει τόσες μέρες, περιμένεις να δεις τίποτε μεγαθήρια στη μέση κανενός βομβαρδισμένου τοπίου, κι ίσως από κάτω τίποτα κολασμένους που να τους μαστιγώνουν οι μπάτσοι. Ουδεμία σχέση.

Η γειτονιά δεν είναι απλώς καλή, είναι αυτό που λέμε σικ, με ακριβά εστιατόρια, σοκολατοβιοτεχνίες, εξαιρετικά ζαχαροπλαστεία, ανθοπωλεία, κοσμηματοπωλεία...και πάνω απ' όλα, με πολύ περισσότερους αξιοπρεπείς, λευκούς, Γάλλους από την εποχή του Ρισελιέ, απ' όσους θα δεις ποτέ, για παράδειγμα, στην Porte de Clichy. Συνεχίζοντας μάλιστα τη βόλτα, πάνω στην

avenue de la Résistance, καταλαβαίνεις πως η περιοχή δεν είναι απλώς μια καλή περιοχή, αλλά μια περιοχή με ιστορία και όχι κάποιο προάστιο χτισμένο βιαστικά το '60. Τα χτίρια του 19ου και 18ου αιώνα είναι εκεί για να το επιβεβαιώσουν. Μετά από περίπου είκοσι λεπτά, μπορείς, για να κατευθυνθείς στο Montfermeil, να πάρεις την avenue Thierry και στη συνέχεια την allée de Covelly, κι εκεί, καινούρια έκπληξη! Μια διαδρομή είκοσι λεπτών σπαρμένη με περιποιημένες βιλίτσες· πραγματικά περιποιημένες όμως, με γλυπτά και ψηφιδωτά, με γλυπτική κήπου και σκυλιά ράτσας, κι ανάμεσά τους μερικές σπάνιες ομορφιάς, κομψά δείγματα της art nouveau.

Στη συνέχεια βέβαια, παίρνεις την allée de Montfermeil, όπου υπάρχουν ίχνη παρακμής, κι όπου οι βιλίτσες δίνουν τη θέση τους σε μονοκατοικίες και οι κήποι σε λαχανόκηπους, και σε μια διασταύρωση βλέπεις, αριστερά σε μια γωνία, τις πρώτες κοινωνικές κατοικίες, που ωστόσο είναι σε καλή κατάσταση και δεν είναι άλλες από αυτές που έδειχνε η τηλεόραση... Μα οι μονοκατοικίες συνεχίζονται για κάνα τέταρτο ακόμη, κι έχουμε ήδη κάνει περίπου μια- μιάμιση ώρα δρόμο, χωρίς να δούμε κάτι που να εξηγεί είκοσι μέρες συγκρούσεων.

Ένας άλλος κόσμος

Μα τι, τι περιμένουμε για να σκορπίσουμε φωτιά;/Τα χρόνια περνούν κι όλα μένουν στη θέση τους/Κι άλλη πίσσα και λιγότερος χώρος/Ζωτικός και απαραίτητος για την ισορροπία του ανθρώπου/ Όχι, κανείς δεν είναι έγκλειστος, αλλά όλα δείχνουν σαν να'ναι/Σαν να μας λένε πως η Γαλλία προχωρά ενώ σκέφτεται/Με την καταστολή μια και καλή να σταματήσει την εγκληματικότητα (από το ίδιο τραγούδι)

✖Είναι λοιπόν ένα πρωινό με κρύο και με ομίχλη πυκνή. Και περπατάω ήδη εδώ κι μιάμιση ώρα. Και αρχίζω να σκέφτομαι πως κάπου θα χάθηκα μάλλον. Και πως απ' όσο φαίνεται θ' αναγκαστώ, αντί να μεταφέρω εικόνες κι εμπειρίες, να κάνω τίποτα βαρετές αναλύσεις, κακέκτυπα της *Le Monde Diplomatique*. Και πως ποτέ δεν θα μάθω τι είναι αυτό που η Γαλλία φοβάται, γιατί η Γαλλία, ειδικευμένη στο να σώζει τα προσχήματα, έχει κρύψει την ντροπή της καλά.

Τότε είναι που βλέπω μια μάντρα λασπωμένη και ξεχασμένα αυτοκίνητα που τα τρώει η σκουριά. Κι από πίσω διαγράφεται στην ομίχλη ένα κτίριο. Ακόμη ένα συγκρότημα κοινωνικών κατοικιών, σκέφτομαι, σαν κι αυτά που βλέπω κάθε μέρα στη σχολή μου στο Saint Denis, σαν κι αυτά που είδα ήδη στον δρόμο. Αλλά όπως πλησιάζω, καταλαβαίνω πως το κτίριο είναι μεγαλύτερο. Ένα κτίριο με καμιά δεκαριά ορόφους, και στο μήκος σαν να έχουν ενωθεί πεντέξι πολυκατοικίες. Κι από πίσω μαντεύω ένα δεύτερο.

Ακολουθώ τη μάντρα παράλληλα. Είμαι πια αρκετά κοντά για να διακρίνω τα μικρά παράθυρα και τα ψευτοπαλκόνια με τα δορυφορικά πιάτα, αρκετά κοντά για να καταλάβω πως το γκρίζο χρώμα δεν το γεννάει η ομίχλη αλλά το κτίριο το ίδιο. Κοιτάζω δεξιά και βλέπω έναν μισοκαταστραμμένο δρόμο που δεν οδηγεί πουθενά. Κοιτάζω αριστερά και βλέπω την πρώτη στάση λεωφορείου μετά από τρία τέταρτα δρόμο. Οπότε κατευθύνομαι προς τα εκεί· τουλάχιστον θ' αποφύγω το κρύο της επιστροφής.

Αλλά, με το που αρχίζω να ξεπερνάω τη γωνία του κτιρίου, βλέπω ένα παρακμιακό *salon de thé*. Η μια πλευρά έχει σχεδόν καταρρεύσει, η πινακίδα με το όνομα στην οροφή είναι πεσμένη και περνώντας απ' έξω ακούω έναν άγριο τσακωμό στη γλώσσα αυτή που μόνο τα μπανλιέ μιλάνε, γαλλικά γρήγορα, ακόμη πιο γρήγορα, με σύμφωνα ηχηρά, με λέξεις κομμένες. Η σκηνή με αποροφεί κάπως, αφήνω τη σκέψη της στάσης και σκέφτομαι να πάρω έναν καφέ εκεί. Μα σε μια στιγμή γυρίζω τα μάτια αριστερά και βλέπω κάτι που δεν το περίμενα. Δεν πρόκειται για ένα, δύο, τρία, τέσσερα μεγαθήρια, όπως νόμιζα κι όπως βλέπεις συνήθως στις κοινωνικές κατοικίες. Πρόκειται για μια ολόκληρη συνοικία, για μια μικρή πολιτεία οικοδομημένη αποκλειστικά μ' αυτόν τον τρόπο. Είναι μια *cité- dortoir*, μια πόλη υπνωτήριο, η πόλη υπνωτήριο του Montfermeil.

Οι πολιτείες αυτές ξεφύτρωσαν παντού στη Γαλλία το '50 και το '60, για να στεγάσουν τον πληθυσμό σε άμεση ανάγκη μετά το τέλος του πολέμου, για να στεγάσουν το ξένο εργατικό δυναμικό για την ανοικοδόμηση, για να στεγάσουν στη συνέχεια τους Αλγερινούς συνεργάτες των Γάλλων και τους Γάλλους που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Αλγερία, για να αντικαταστήσουν, τέλος, τις εργατικές παραγκουπόλεις των προαστίων. Έτσι, στην αρχή έγιναν αντιληπτές ως δείγμα προόδου, αφού είχαν ζεστό νερό, είχαν τουαλέτες και είχαν και... πάρκινγκ. Όμως, η κατασκευή ήταν βιαστική. Πέρα από το ότι οι κατοικίες αυτές ανήκουν στην αρχιτεκτονική του '60, τη βασισμένη στο τσιμέντο και τις κυβικές μορφές, τα συγκροτήματα συχνά δεν προέβλεπαν χώρους αναψυχής και κοινωνικής ζωής, δεν ήταν χτισμένα για να γίνουν ζωντανές πόλεις με μαγαζιά, σχολεία, παιδικές χαρές, και το κυριότερο: αποτελούνταν κυρίως από ατομικά δωμάτια. Ο γαλλικός καπιταλισμός έχτιζε για τους ξένους εργάτες δίχως να προβλέπει πως κάποια στιγμή θα φέρουν τις οικογένειες τους -αυτό δεν ήταν στο πρόγραμμα.

Ήδη λοιπόν από τη δεκαετία του εβδομήντα, η επιστημονική κοινότητα διαπιστώνει το πρόβλημα. Διαπιστώνει την άνοδο της κατάθλιψης, του αλκοολισμού, της «αντικοινωνικής» συμπεριφοράς, της εγκληματικότητας, της γκετοποίησης, και σημαίνει συναγερμό. Και ήδη οι φοιτητές του Μάη έχουν διαγνώσει πως «ο καπιταλισμός δεν στεγάζει τους εργάτες, τους αποθηκεύει». Θα περίμενε λοιπόν κανείς, τα τελευταία τριανταπέντε χρόνια, να έχει γίνει κάποια πρόοδος. Αλλά συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο.

Το πρώτο πράγμα που ακούω μπαίνοντας στη γειτονιά είναι: «Είκοσι ευρώ; Τριάντα ευρώ; Ντυ σίτ; ». Είναι μια παρέα μαύρων μπροστά από το κτίριο αριστερά μου. Τα τζάμια είναι σπασμένα, τα μεταλλικά κουφώματα σκουριασμένα, οι πόρτες απουσιάζουν, οι σοβάδες έχουν πέσει εδώ και δεκαετίες, ολόκληρα κομμάτια λείπουν από το κτίριο, που το έχει φάει ο χρόνος κυριολεκτικά. Κι οι άνθρωποι έχουν γίνει ένα με το περιβάλλον, χαμαιλέοντες, φθαρμένες φόρμες και φούτερ με κουκούλα, αθλητικά των 5 ευρώ. Οι μαύροι των *cités* δεν έχουν καμιά σχέση με τους σταρ της *hip-hop* στην τηλεόραση κι ούτε με τα παιδάκια που τους μιμούνται κάθε μέρα στην ουρά μπροστά από το σχολείο της *Porte de Clichy*. Και μου προτείνουν ν' αγοράσω μαύρο. Το κύριο εξαγωγίμο προϊόν της περιοχής, είναι εμφανές. Λέω όχι, ευχαριστώ, κι ακούω την απογοήτευση του επίδοξου προμηθευτή μου.

Προχωράω λίγο και παρατηρώ στα δεξιά μου το επόμενο κτίριο. Μήπως κι έτυχε, μήπως πιο μέσα είναι καλύτερα. Πάλι τα ίδια. Πάλι εγκατάλειψη. Πάλι σαπίλα. Όταν λένε στη Γαλλία πως τα μπανλιέ σαπίζουν, να ξέρετε πως είναι κυριολεκτικό. Αλλά στους τοίχους συνθήματα. Συνθήματα που επαναλαμβάνονται παντού μέσα στην πολιτεία: «γαμώ την ισορροπία, γαμώ τους μπάτσους, γαμώ τον Σαρκοζύ, ζήτω οι cités της Γαλλίας, ζήτω οι εξεγέρσεις». Και συνειδητοποιώ πως τόσες μέρες μας είπαν ένα ψέμα. Και το χάψαμε κι εμείς εδώ κι όλος ο υπόλοιπος κόσμος μαζί μας.

Μας είπαν πως έγιναν εξεγέρσεις των μπανλιέ και τους πιστέψαμε και ψάχναμε να δούμε τι γίνεται στα μπανλιέ και γιατί. Και να οι αναλύσεις για την ανεργία που είναι στο 20-30% στα μπανλιέ. Και να οι αναλύσεις για να καταλάβουμε τους απρόσωπους μηχανισμούς της αγοράς που οδηγούν τους φτωχούς στα μπανλιέ. Και να η tv να μας δείχνει εικόνες από κανονικές γειτονιές των μπανλιέ και να σκέφτεται ο μέσος Γάλλος «αύριο μπορεί να είναι έξω από την πόρτα μου». Αλλά ήταν όλα ένα ψέμα. Ένα ψέμα για να κρύψει η Γαλλία τη ντροπή της. Ένα ψέμα των στατιστικών που μετράνε την ανεργία στο Clichy-sous-bois κι όχι στη cité, κι άρα μετράνε την ανεργία στις βιλίτσες και τις φροντισμένες μονοκατοικίες μαζί με την ανεργία στις τρώγλες αποθήκευσης εργατικού δυναμικού μιας χρήσης. Έτσι βγαίνει το 20- 30% ανεργία, για να πούμε πως υπάρχει απλώς ένα κοινωνικό πρόβλημα κι όχι μια αγριότητα άνευ προηγουμένου, μια ντροπή και βία ασύγκριτη, στρατόπεδα συγκέντρωσης δίπλα από την Πόλη του Φωτός. Ένα ψέμα μας είπαν, για να μην υπάρχει υπεύθυνος, για να μην έχει πρόσωπο ο εχθρός κι ο καταπιεσμένος, για να μην νιώσουμε συμπάθεια και μίσος, αλλά απελπισία απέναντι στο κακό δίχως όνομα, και να παραδοθούμε γι' άλλη μια φορά στην τρυφερή αγκαλιά του μοντέρνου επιστημονικού παπαδαριού, και να μας πει πάλι πως τα πράγματα είναι πολύπλοκα, πως τις λύσεις θα τις βρουν οι ειδικοί, πως εμείς αρκεί να καθίσουμε σπίτι μας στα ζεστά, αφού κι έξω αν βγούμε, οι μόνοι εχθροί θα είναι ανεμόμυλοι, φαντάσματα: η ανθρώπινη φύση και ο ψυχισμός, η αδυσώπητη κοινωνία, ο καπιταλισμός όπως μας τον εξήγησε το *Κεφάλαιο*.

Και συνεχίζω να περπατάω, να κάνω κύκλους για μισή ώρα και να βλέπω μόνο μιζέρια κι εγκατάλειψη και μαύρους, μαύρους, μαύρους και Άραβες, Άραβες, Άραβες και που και που και κανέναν λευκό. Μας είπαν ψέματα: ο καταπιεσμένος δεν είναι το απρόσωπο προϊόν ενός ουδέτερου μηχανισμού, ο καταπιεσμένος έχει πρόσωπο, έχει ιστορία, στην περίπτωση μας έχει χρώμα, κι έχει και δεσμοφύλακα. Ο καταπιεσμένος δεν είναι εκεί γιατί εκεί κατέληξε, γιατί ο καπιταλισμός είναι χαοτικός και άναρχος, αλλά γιατί ο καπιταλισμός έχει ανάγκη το κράτος και το κράτος τον υπηρετεί πιστά, με σχέδιο, με οργάνωση, και ξέρει, όταν χρειάζεται, να φτιάχνει και ανθρώπινες χωματερές. Ξέρει να ενταφιάζει στην ανυπαρξία τα ανθρώπινα απορρίμματα εκατονταετιών ιμπεριαλισμού για τη δόξα της Γαλλίας.

Για να βγαίνουν μετά οι διανοούμενοι και οι πολιτικοί, οι συντηρητικοί και οι ριζοσπάστες, και να αναρωτιούνται, τι είδους συνείδηση μπορεί να έχει κάποιος που καίει ένα σχολείο, και γιατί κάποιος να πάει να κάψει το αυτοκίνητο του γείτονα αντί να γκρεμίσει, ας πούμε, τον πύργο του Eiffel. Ενώ η απάντηση είναι απλή: οι cités αυτοπυρπολήθηκαν για να βγουν από την ανυπαρξία, αυτοπυρπολήθηκαν για να πουν «είμαι εδώ, υπάρχω», και δυστυχώς, δεν πέτυχαν το στόχο τους,

ακόμη δεν υπάρχουν· υπάρχουν μόνον τα μπανλιέ γενικώς και αορίστως· και δεν πρόκειται να υπάρξουν, γιατί για να υπάρξουν θα πρέπει η Γαλλία αφενός να παραδεχτεί την ιστορία της, να παραδεχτεί πως η αποικιοκρατία δεν ήταν μια χάρη που έκανε στους αγρίους, όπως διδάσκει ακόμη το ρεπουμπλικανικό σχολείο, και αφετέρου, να παραδεχτεί πως μπορεί κάποιος να υπάρχει δίχως να έχει ιδιοκτησία.

Πόσο καιρό ακόμα όλο αυτό θα κρατήσει

Εδώ και χρόνια θα έπρεπε να 'χει σκάσει

Κρίμα που η ενότητα δεν ήταν στην πλευρά μας

(το τραγούδι συνεχίζει)

✖ Και μ' αυτές τις σκέψεις έφυγα. Και γύρισα σπίτι μου κρατώντας τα ονόματα των δρόμων στο μπλοκάκι μου για να κάνω πιο ζωντανή την αφήγηση. Και γύρισα σπίτι μου αφήνοντας τη cité πίσω μου σαν ένα κακό όνειρο από το παρελθόν ή το μέλλον. Και γύρισα σπίτι μου για να μάθω πως η συγκέντρωση για την υπεράσπιση των δημόσιων υπηρεσιών ήταν μια επιτυχία και μάζεψε σαράντα χιλιάδες κόσμο, εκεί που οι συγκεντρώσεις για την εξέγερση και για τον νόμο έκτακτης ανάγκης μάζευαν χίλιους και δυο χιλιάδες. Η γαλλική αριστερά και κοινωνία έχει χιούμορ. Έχει πολύ χιούμορ.

Ακούσαμε πολλά ανέκδοτα αυτές τις μέρες. Όπως το ωραίο ότι οι εξεγερμένοι, αν είχαν συνείδηση, θα κατέβαιναν να κάψουν το Παρίσι (ενώ εμείς μπορούμε να έχουμε συνείδηση χωρίς να το καίμε). Ή το άλλο, που είναι πιο πετυχημένο όταν το ακούς από εναλλακτικό νεολαίο με επιμελώς ατημέλητο λουκ, ο οποίος έχει δώσει μια περιουσία για να μοιάζει με καρικατούρα επαναστάτη του εβδομήντα: ότι λέει, αυτοί στα μπανλιέ έχουν διαφθαρεί από το καπιταλιστικό πνεύμα και αγοράζουν ακριβά ρούχα hip hop και χρυσές αλυσίδες και την τελευταία λέξη της τεχνολογίας για τα κινητά, κι εξηγούνται για να μπορούν ν' αγοράσουν κι άλλα. Κι ένα ακόμη, που μοιάζει με το «τι χρώμα είχε το άσπρο άλογο του Ναπολέοντα» και που πηγαίνει ως εξής: «μα γιατί οι εξεγερμένοι να καίνε το ρεπουμπλικανικό σχολείο;». Κι ένα ακόμη καλύτερο: ότι λέει τα κάναν όλα οι μαφιόζοι, που είναι δυσανεκτοί, γιατί τους τρεις τελευταίους μήνες, χάρη στις επιτυχημένες επιδρομές του Σαρκό-Ζορό, κόπηκε η ροή ναρκωτικών προς τα μπανλιέ. Κι εδώ ίσως πρέπει να συμφωνήσουμε. Γιατί είναι προφανές πως οι συμμορίες, βλέποντας το στοκ να μειώνεται επικίνδυνα, αποφάσισαν ν' απαντήσουν καλώντας όλη την αστυνομική δύναμη της Γαλλίας στην περιοχή τους. Οπότε, δεδομένου ότι οι μπάτσοι πουλάνε τα ναρκωτικά, η επιχείρηση πήρε επιτέλους τα πάνω της.

Μπορούσαν να επικροτήσουν όλον αυτόν τον λούμπεν παραλογισμό αξιοπρεπείς οργανώσεις, όπως το PC, η LCR, η LO ; Φυσικά όχι. Πώς να επικροτήσουμε τέτοιες ενέργειες, σου λέει, αφού αυτοί οι ανεγκέφαλοι επιτίθονταν ακόμη και στους πυροσβέστες, ενώ κάθε φυσιολογικός άνθρωπος που ανάβει μια φωτιά το κάνει για να έρθουν οι πυροσβέστες και να τη σβήσουν!

Αυτή ήταν μέσες άκρες η επιχειρηματολογία της γαλλικής αριστεράς (και πολλών «ελευθεριακών»!) αυτές τις μέρες. Μια επιχειρηματολογία που μοιάζει με χιουμοριστική επανάληψη της στάσης της στον πόλεμο της Αλγερίας, όταν έλεγε στους Αλγερινούς πως έχουν δίκιο, αλλά όχι και να βάζουν και βόμβες σε καλάθια. Και μια μέρα ένας Αλγερινός ηγέτης τους απάντησε: «δώστε μας τα βομβαρδιστικά και σας δίνουμε τα καλάθια». Αλλά δεν το άκουσαν. Οπότε τώρα λένε πως τα μπανλιέ έχουν δίκιο, αλλά όχι και να αυτοπυρπολούνται.

Η Αριστερά δεν είναι πια εδώ κι ίσως και ποτέ να μην ήταν. Η Δεξιά όμως είναι εδώ. Και θυμάται. Και κατέβασε όλες τις δυνάμεις του κράτους. Όλα τα CRS που προπονούσε τόσα χρόνια με συχνές εφόδους στα μπανλιέ. Και όλο το νομικό οπλοστάσιο, με πρώτο και κύριο τον νόμο του '55.

Ο νόμος του '55, ψηφίστηκε για να εφαρμοστεί στην Αλγερία. Τι να πρωτοπείς για την Αλγερία. Για τις συνοπτικές εκτελέσεις ή για τα εκλεπτυσμένα βασανιστήρια; Ας πούμε πως αυτά οι Γάλλοι τα είδαν μόνο σε ντοκιμαντέρ. Αλλά η σφαγή του '61; Αυτή έγινε εδώ, καμιά κατοσταριά μέτρα από τη Notre Dame, λίγο παραπέρα από τη fontaine, όπου δίνουμε όλα μας τα ραντεβού...

Στις 17 Οκτώβρη του 1961, το γαλλικό τμήμα του εθνικού απελευθερωτικού μετώπου της Αλγερίας καλεί του Αλγερινούς της Γαλλίας να διαδηλώσουν ενάντια στα μέτρα που έχει επιβάλλει ο διευθυντής της παρισινής αστυνομίας Maurice Paron. Ο Paron, στις 5 Οκτώβρη είχε επιβάλλει, πατώντας στο νόμο του '55, απαγόρευση κυκλοφορίας κατά τη διάρκεια της νύχτας σε όλους τους Αλγερινούς της πρωτεύουσας. Η διαδήλωση ξεκινάει στις οχτώ και τριάντα το βράδυ από το Champs-Élysées. Είναι μη βίαιη και συμμετέχουν ολόκληρες οικογένειες, γυναίκες και παιδιά. Ο De Gaulle δίνει το ελεύθερο στην αστυνομία και οι διαδηλωτές πετιούνται νεκροί στον Σηκουάνα. Εκατοντάδες πτώματα πλέουν κάτω στο ποτάμι. Οι μετριοπαθείς υπολογισμοί μιλάνε για τουλάχιστον διακόσιους νεκρούς. Τον ακριβή αριθμό δεν θα τον μάθουμε ποτέ. Η δε Γαλλία, αναγνώρισε τη σφαγή μόλις το 1997.

Αυτό τον νόμο διάλεξε το γαλλικό κράτος για να επιβάλλει την τάξη στις εξεγερμένες cités, λέγοντας στους εξεγερμένους πως «από τότε που πνίγαμε τους γονείς και τους παππούδες σας στον Σηκουάνα, μη νομίζετε πως έχουν αλλάξει και πολλά». Γιατί το γαλλικό κράτος ξέρει καλά ποιοι ξεσηκώθηκαν, πολύ καλύτερα από τους επαναστάτες της παντόφλας, που νομίζουν πως όλο το ζήτημα αναλύεται στην ανεργία και την οικονομική μετανάστευση και πως η αποικιοκρατική ιστορία και μετα-αποικιακή ιδεολογία του γαλλικού κράτους είναι ένα εποικοδόμημα δευτερεύουσας σημασίας.

Όχι, οι άνθρωποι αυτοί δεν είναι απλώς εκμεταλλευόμενοι όπως κάθε εργαζόμενος, οι άνθρωποι αυτοί είναι τα αποπαίδια της ρεπουμπλικ που εδώ και αιώνες έχει αναλάβει επισήμως να τους «διαπαιδαγωγήσει» και από «αθώα παιδιά» να τους οδηγήσει στην «ωρίμανση» που εκπροσωπεί ο δυτικός «πολιτισμός». Αυτό είναι που τους κοπανάει η ρεπουμπλικ εδώ και αιώνες σε όλα τα διπλωματικά κείμενα και με όποιον άλλο τρόπο μπορεί. Και τώρα που έχουν έρθει στη Γαλλία, τώρα που την απελευθέρωσαν, την ανοικοδόμησαν και τη νιώσανε δικιά τους, τώρα που θεωρούν και οι

ίδιοι τον εαυτό τους Γάλλο και το παραμύθι περί «ωρίμανσης» δεν δουλεύει πια, η ρεπουμπλικ αρνείται να τους δώσει τη θέση που τους υποσχέθηκε, αρνείται να τους δώσει «ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα». Και αρνείται γιατί δεν μπορεί. Και δεν μπορεί, γιατί δεν υπάρχει.

Αυτό που υπάρχει είναι ο νόμος του αφεντικού και του ιδιοκτήτη. Αυτό που υπάρχει είναι ο νόμος του '55 για την Αλγερία. Αυτό που υπάρχει είναι τα MAT κι οι ασφαλίτες. Αυτό που υπάρχει είναι ότι κάποιοι άνθρωποι πρέπει να παραμείνουν δούλοι γιατί κατάγονται από την Αλγερία και το Μαρόκο (ναι, γιατί ο καπιταλισμός χρειάζεται δούλους). Και το κράτος τούς θυμίζει τη θέση τους δείχνοντας το πραγματικό του πρόσωπο. Το κράτος τους λέει πως είναι ακόμη τα «παιδιά» της Ρεπουμπλικ, με την πατρική φωνή του Προέδρου της δημοκρατίας, και αναλαμβάνει εκ νέου τη διαπαιδαγώγησή τους στα γκουλάγκ των παριζιάνικων προαστίων.

Κι αυτή τη φορά δεν είναι Μάης, δεν είναι Άνοιξη, δεν έχει στοργικούς διανοούμενους να εξηγήσουν, ρομαντικούς επαναστάτες να φωνάξουν, αισθαντικούς καλλιτέχνες να διαδώσουν. Αυτή η γενιά είναι μόνη της και μόνη της καίγεται, κάτω από το βάρος της σιωπής, της υποκρισίας, του νόμου και της τάξης.

Κλείνω παραθέτοντας απλώς τις διατάξεις του νόμου κάτω από τον οποίο θα ζούμε στη Γαλλία για τους επόμενους τρεις μήνες, χάρις στην υποκρισία της αριστεράς που αναμασάει το ψέμα της Ευρώπης (η Γαλλία διατηρεί το δικαίωμα να μην εφαρμόζει την ευρωπαϊκή συνθήκη ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με την προϋπόθεση να... έχει ενημερώσει πρώτα) και τη βαθιά ανοσία της γαλλικής κοινωνίας που ζει τη συλλογική ψύχωση της, υπεράνω όλων, ρεπουμπλικανικής τάξης και ασφάλειας...

Από μίαν ολόκληρη γενιά κάψατε τα φτερά

Τσακίσατε τα όνειρα, στείρώσατε τον σπόρο της ελπίδας

(πάντα το ίδιο, λογοκριμένο τραγούδι)

Άρθρο 5

Η κήρυξη κατάστασης εκτάκτου ανάγκης δίνει στο νομάρχη, του οποίου η νομαρχία βρίσκεται εξολοκλήρου ή εν μέρει μέσα σε μια περιφέρεια ορισμένη από το άρθρο 2, τη δυνατότητα :

1ον Να απαγορεύσει την κυκλοφορία προσώπων ή οχημάτων σε τόπους και ώρες ορισμένες με απόφαση·

2ον Να ορίσει, με απόφαση, ζώνες προστασίας ή ασφάλειας, όπου **η παραμονή των προσώπων** είναι ρυθμισμένη

3ον **Να απαγορεύσει τη διαμονή** σε ολόκληρο ή μέρος του νομού για κάθε πρόσωπο που επιδιώκει

να εμποδίσει, με οποιονδήποτε τρόπο, τη δράση της δημόσιας εξουσίας.

Άρθρο 6

Ο υπουργός εσωτερικών σε κάθε περίπτωση και, στην Αλγερία, ο γενικός διοικητής, μπορούν να ορίσουν **κατ' οίκον περιορισμό** σε εδαφική περιοχή ή καθορισμένο τόπο για οποιοδήποτε πρόσωπο....

Άρθρο 8

Ο υπουργός εσωτερικών για το σύνολο της περιοχής όπου έχει επιβληθεί κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, ο γενικός διοικητής για την Αλγερία και ο νομάρχης για τον νομό, μπορούν να διατάξουν προσωρινό **κλείσιμο για τις αίθουσες θεαμάτων, κατανάλωσης ποτών και τους τόπους συνάντησης πάσης φύσεως....**

Μπορούν επίσης να απαγορευτούν, με τρόπο γενικό ή ειδικότερο, **οι συγκεντρώσεις με χαρακτήρα πρόκλησης ή συντήρησης της αταξίας.**

Άρθρο 11

Η απόφαση που κηρύσσει ή ο νόμος που επεκτείνει την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, μπορούν με μια ρητή διάταξη :

1ον Να δώσουν στις διοικητικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 8 τη δικαιοδοσία να διατάξουν **έρευνα κατ' οίκον** τη μέρα όπως και τη νύχτα.

2ον Να επιφορτίσουν τις ίδιες αρχές με το δικαίωμα να πάρουν όλα τα μέτρα για να εξασφαλίσουν **τον έλεγχο του τύπου και των δημοσιεύσεων κάθε είδους, όπως και των ραδιοφωνικών εκπομπών, των κινηματογραφικών προβολών, των θεατρικών παραστάσεων.**

Καληνύχτα Γαλλία. Το σινεμά τελείωσε.

Παρίσι 20/11/2005